

Nejprodávanější
daňové zákony v ČR

Daňové zákony

Úplná znění
platná k 1. 1.

Hana Marková
2023

— zákon o daních z příjmů + komentář

— zákon o rezervách pro zjištění
základu daně z příjmů

— zákon o dani z nemovitých věcí

— zákon o dani silniční

— zákon o DPH + komentář

— zákon o spotřebních daních
a „energetické“ daně

— zákon o dani z hazardních her

— daňový řád

— včetně všech novel a čísel zákonů k 1. 1. 2023

— s komentáři spoluautorů zákonů

včetně
daňového
balíčku

Doporučená cena
169 Kč

Za odborné podpory:

 GRADA®

 mazars

Obsah

Úvod	3
Hlavní změny zákona o daních z příjmů	5
Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů	6
Zákon ČNR č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů	96
Zákon ČNR č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí	105
Zákon ČNR č. 16/1993 Sb., o dani silniční	114
Hlavní změny zákona o dani z přidané hodnoty	118
Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty	120
Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních	185
Vybraná ustanovení zákona č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů	259
Zákon č. 187/2016 Sb., o dani z hazardních her	271
Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád	273

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

prof. JUDr. Hana Marková, CSc. – Daňové zákony 2023, úplná znění platná k 1. 1. 2023

Vydala GRADA Publishing, a.s., U Průhonu 22, Praha 7, jako svou 8 748. publikaci

Realizace obálky Zdeněk Dušek. Sazba Jan Šístek. Odpovědná redaktorka Ing. Kateřina Patková

Počet stran 312. 34. vydání, Praha 2023

Tisk Iva Vodáková – Durabo

© GRADA Publishing, a.s.

ISBN 978-80-271-6775-3 (ePub)

ISBN 978-80-271-6774-6 (pdf)

ISBN 978-80-271-0023-1 (print)

GRADA Publishing: tel.: 234 264 401, www.grada.cz

prof. JUDr. Hana Marková, CSc.

Na Právnické fakultě Univerzity Karlovy působí od roku 1973. V současné době působí na katedře finančního práva a finanční vědy. V roce 2012 byla jmenována profesorkou pro obor finančního práva a finanční vědy. Ve své vědecké práci se zabývá zejména otázkami rozpočtového a daňového práva. Je též členkou vědecké rady Fakulty právnické ZČU v Plzni, vědecké rady Fakulty bezpečnostního managementu Policejní akademie ČR a členkou oborové rady programu Veřejnoprávní studia na Právnické fakultě MU v Brně.

Od roku 2008 je členkou Legislativní rady vlády České republiky a v roce 2020 byla jmenována členkou Rady Národního akreditačního úřadu. Je také členkou rozkladových komisí na Ministerstvu financí ČR a Ministerstvu průmyslu a obchodu ČR.

Od roku 2003 je členkou Information and Research Center of The Public Finance and Tax Law of Central and Eastern European Countries v Białystoku, kde se věnuje problematice příjmů jednotlivých článků rozpočtové soustavy. Je autorkou či spoluautorkou více než 200 monografií a článků publikovaných v České republice a v zahraničí.

Nakladatelství odborné literatury **Grada Publishing** vstoupilo na trh před třiceti lety. Je největším nakladatelstvím odborné literatury v České i Slovenské republice co do šíře a množství oborů i počtu vydávaných odborných novinek. Stále se vyvíjí, roste a dlouhodobě patří mezi lídry na trhu s odbornou literaturou. Expanduje také na trhu s elektronickými knihami. Ročně Grada prodá přibližně milion knih. Orientuje se na podporu vzdělávání v oblastech práva, financí, účetnictví a daní, ekonomiky, vydává tituly pro manažery a podnikatele, knihy z oboru architektury a stavebnictví, počítačů, medicíny, psychologie, pedagogiky, kultury a různých řemesel atd. Zabývá se také odvětvím různých profesionálních i neprofesionálních zájmů člověka jako např. zdraví, sport, hobby, gastronomie, zahrada, chovatelství a další. Díky širokému záběru a profesionálnímu zpracování publikací se Grada Publishing dlouhodobě umísťuje v top 100 nejvýznamnějších českých firem.

Daňové zákony nakladatelství Grada jsou dlouhodobě absolutně nejprodávanějšími daňovými zákony v České republice. Publikace obsahuje úplná znění všech daňových zákonů k 1. 1. 2023 včetně všech čísel. Předností souboru je vyznačení novelizovaného textu odlišným typem písma a to, že významné novely uvozují odborné komentáře pracovníků, kteří se na přípravě změn v různé míře podílejí. Přehled novelizací, které byly přijaty během roku 2022, je společně se stručným komentářem soustředěn v úvodu publikace a tvoří pro čtenáře významnou pomůcku pro sledování změn, ke kterým dochází v daňové oblasti.

Na odborné podpoře této publikace se podílela společnost **Mazars s. r. o.**

Mazars je mezinárodně plně integrovanou skupinou, která se specializuje na poskytování služeb v oblasti auditu, účetnictví, daní a dalších finančních služeb. Působí ve více než 90 zemích a teritoriích po celém světě a čerpá ze zkušeností více než 44 tisíc odborníků. Specializované daňové týmy mají rozsáhlé know-how ve všech daňových oblastech a poskytují poradenství jak mezinárodním obchodním korporacím, tak lokálním společnostem a individuálním podnikatelům.

Společnost Mazars je na českém trhu od roku 1995 a v řadách společnosti působí více než 240 zaměstnanců. Daňové oddělení se zaměřuje především na poradenské služby v oblastech přímých a nepřímých daní a mezinárodního zdanění, na daňové služby v oblasti převodních cen, fúzí, akvizic a přeměn společností. Kromě toho nabízí klientům zpracování všech druhů daňových příznání a zastupování klientů při jednání s finančními úřady.

Tým 45 daňových odborníků působících v pražské kanceláři se soustřeďuje na poskytování daňových řešení, která klientům prostřednictvím úzké spolupráce pomáhají dosáhnout strategických cílů. Opírá se o jednotnou a integrovanou mezinárodní spolupráci napříč odvětvími, službami, zeměmi a regiony, díky čemuž klienti těží z lokálních znalostí a globální působnosti skupiny Mazars.

Úvod

Na počátku roku 1999 nabídlo nakladatelství GRADA Publishing, a.s. poprvé soubor daňových zákonů ve znění platném pro rok 1999 se stručnými komentáři. Tak vznikla tradice, která zůstává – díky zájmu čtenářů – zachována i pro rok 2023.

Do textu daňových zákonů jsou zapracovány změny vyplývající ze zákonů, jejichž účinnost je stanovena k 1. 1. 2023. V předkládaném souboru jsou soustředěny úplné texty daňových zákonů s tím, že jsou **odlišným typem písma zdůrazněny novelizace** přijaté a publikované ve Sbírce zákonů, jejichž **účinnost je stanovena od 1. ledna 2023, změna je vyznačena tučným písmem**. U novelizací účinných později během daného roku jsou texty zdůrazněny **podtrženým písmem**. Nechceme čtenáře zatěžovat maximem textu, jehož účinnost je časově ještě více vzdálená a kdy se ukazuje, že není vyloučeno, že se některá ustanovení mohou do doby účinnosti ještě změnit. Proto **nejsou novelizace účinné v pozdějších letech zapracovány**. Pouze v přehledu novelizací zařazeného u každého zákona jsou uvedeny všechny zákony, které daný zákon novelizují. Do textu jsou zařazeny a v textu tučně označeny i ty novelizace, které jsou obsaženy v zákonech přijatých v minulých letech, ale jejichž účinnost byla stanovena až na 1. ledna 2023. U novelizací účinných během předešlého roku (tj. 2022) je zvýraznění také tučné, ale pouze dané číslo paragrafu, odstavce aj.

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, prošel v roce 2022 několika novelizacemi.

Zákon č. 142/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů, do daně z příjmů zapracoval doplnění § 6 ohledně započítávání nízkoemisních motorových vozidel poskytnutých pro služební i soukromé účely do daňových příjmů zaměstnanců a doplnil přílohu č.1 ohledně těchto vozidel.

Zákon č. 244/2022 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí doplnil do § 19 odst. 1 písm. zc) peněžní příspěvky vyjmenovaných skupin provozovatelů.

Zákon č. 366/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, přináší řadu změn souvisejících s paušální daní. Otázky s tím spojené jsou zejména doplněním některých ustanovení v § 2a a v dalších souvisejících paragrafech, např. v § 4a, 6, 7a, 19b, 23 odst. 8 a 30a. Doplnění textu zákona se týká např. i nemovitých kulturních památek (§ 30c) či jiných ustanovení – např. změny částek pro povinnost podávat daňová priznání z 15 000 Kč na 25 000 Kč. Mění se i volba pásmo pro paušální režim apod. Další změny se týkají textu ustanovení § 34g, 38b, 38da, 38g, 38lc, 38ld, 38ldb, 38lf, 38lga či 38lk (platba záloh) a § 38lm. Zejména část čtvrtá zákona, týkající se zvláštních ustanovení pro vybírání daní z příjmů, je tak značně nepřehledná, především s označováním jednotlivých paragrafů.

Zákon č. 458/2022 Sb., kterým se zrušuje zákon č. 112/2016 Sb., o evidenci tržeb, ve znění pozdějších předpisů, a jímž se mění a zrušují další související právní předpisy, znamená i změnu několika paragrafů v zákoně o daních z příjmů k 1. lednu 2023. Zrušují se části § 4, 10, 19, 22, 35ba, 35bc a 36. Podrobnější informace jsou zařazeny v komentáři před textem zákona.

Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, nedoznal pro rok 2023 žádné změny.

Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, ve znění pozdějších předpisů, také nepřinesl v průběhu minulého roku žádné novelizace.

Zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční, ve znění pozdějších předpisů, byl v roce 2022 změněn zákonem č. 142/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon přinesl řadu změn, které se např. dotkly § 2 a § 3, vymezuji- cích předmět daně a osvobození od daně. V § 5 se zavádí pojem „výše daně“ s odkazem na přílohu zákona, dále se ruší a mění řada paragrafů (§ 8–11, mění se § 12 a vkládá § 12a – výpočet daně, za § 14 se vkládá nový § 14a a upravuje se text § 15 a § 16). Dále je vložen § 16a, který stanovuje limit pro předepsání a placení daně, upraven je i text § 17 a je vložena příloha zákona vymezující výši daně pro jednotlivé typy vozidel.

Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, byl během roku 2022 nejprve změněn zákonem č. 93/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Jednalo se o upřesnění textu některých poznámek pod čarou a úpravu textu § 16 odst. 3, § 68, kde došlo k úpravě odst. 8 a 10 a k doplnění odst. 18 až 21. Jedná se o otázky spojené s fungováním ozbrojených sil. S tím souvisí i doplnění a úprava textu § 71 odst. 4 a 9 a § 86 odst. 1.

Zákon č. 366/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, znamená zejména změnu ve výši limitu ročního obratu u malých podniků, a to z výše obratu 1 000 000 Kč na 2 000 000 Kč, od čehož se očekává snížení administrativní zátěže těchto podniků. Další změny zákona jsou vedeny snahou o snížení administrativní zátěže plátců daně. Změny se týkají § 6, 8, 94, 101g, 101h, 101j, 106 a 106b.

Ostatní změny textu zákona vyplývají z již dříve přijatých zákonů, jejichž účinnost byla stanovena až na rok 2023 – např. ze zákona č. 284/2021 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím stavebního zákona.

Podrobnější informace jsou zařazeny před textem zákona.

Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů, byl v roce 2022 několikrát novelizován.

Zákon č. 93/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, přinesl řadu změn. Jedná se o např. o text § 3a, 11, 15a, 25–27, 27a, 27f, 28, 67, 71 a 71a, 82, 85 odst. 5, 93, 96, nově bylo upraveno znění § 132 až 134, které bylo dříve v zákoně zrušeno. Tyto změny nabyly účinnosti již v roce 2022.

Zákon č. 131/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů, přinesl změny u daně z minerálních olejů v § 48 a § 57 – tato právní úprava nabyla rovněž účinnosti již v roce 2022.

Zákon č. 179/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů, přinesl velké množství změn – drobnějších či větších – s tím, že účinnost jedné části změn byla stanovena již na rok 2022 (od 1. listopadu) a další část vstupuje v účinnost až od 13. února 2023. Změny jsou reakcí na změny evropských předpisů a dotýkají se zejména obecných ustanovení zákona, ale také daně z minerálních olejů (§ 44, 46, 49, 50, 52a, 58, 58b, 60, 60a, 60d) či daně z lihu (§ 66, 67, 68, 71, 71a, 72, 73, 75, 79). Několik změn se dotýká daně z piva (§ 86 a 89), daně z vína a meziproductů (§ 92, 97, 100, 100a) a daně z tabákových výrobků (§ 114). Další změny jsou v textu § 134zf či 135j a 139.

Zákon č. 286/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů, přinesl od 1. října 2022 změnu § 48 a 57 – změnu sazeb daně z minerálních olejů s tím, že od 1. ledna 2024 bude provedena další změna. Takto stanovené sazby se tak budou týkat konce roku 2022 a roku 2023.

Do souboru daňových zákonů byly v roce 2008 zařazeny texty upravující daň ze zemního plynu a některých dalších plynů, daň z pevných paliv a daň z elektřiny – nejčastěji označované jako energetické daně. Tyto daně jsou upraveny v rámci **zákona č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů**, ve znění pozdějších předpisů, který ale nebyl v průběhu roku 2022 novelizován.

Od roku 2017 patří do souboru daňových zákonů také **zákon č. 187/2016 Sb., o dani z hazardních her**, který však také nebyl během roku 2022 nijak měněn.

Daňové řízení je komplexně upraveno **zákonem č. 280/2009 Sb., daňový řád**, ve znění pozdějších předpisů. Během roku 2022 došlo jen k drobné novelizaci zákona, a to zákonem č. **366/2022 Sb.**, kterým se mění zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Tato novelizace upravuje text § 72 odst. 6, dotýkající se datové schránky.

prof. JUDr. Hana Marková, CSc.

Nakladatelství GRADA Publishing, a.s. a autoři, kteří se podíleli na uvozujících komentářích, věří, že předkládaný soubor zákonů bude dobře sloužit všem jejich uživatelům. I když snahou všech zúčastněných na této publikaci bylo maximální úsilí o přesnost textu, považujeme za důležité upozornit, že právně závazný je pouze text publikovaný ve Sbírce zákonů.

Na zpracování se autorsky podíleli: prof. JUDr. Hana Marková, CSc. (sestavení, úvod), JUDr. Roman Vybíral, Ph.D. (komentář k zákonu č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů), Ing. Zdeněk Kuneš a Ing. Pavla Polanská (komentář k zákonu č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty).

Hlavní změny zákona o daních z příjmů

V průběhu roku 2022 došlo k přijetí několika novel **zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů**, ve znění pozdějších předpisů („zákon o daních z příjmů“). Oproti roku 2021, kdy došlo k přijetí pouze několika dílčích změn tohoto zákona, došlo v roce 2022 k přijetí sice pouhých tří novel, avšak v případě zákona č. 366/2022 Sb. se jedná o novelu koncepčnější povahy.

V polovině roku 2022 nabyla účinnosti první z novel publikovaná pod **zákonem č. 142/2022 Sb.** V rámci této novely, která primárně nově upravila daň silniční, se v oblasti daní z příjmů zavedla v § 6 odst. 6 **nová kategorie nízkoemisních vozidel**, u nichž se pro účely právní fikcí stanoveného příjmu zaměstnance při využívání vozidla jak pro služební, tak pro soukromé účely, vychází nikoliv z částky odpovídající 1 % vstupní ceny vozidla, nýbrž z částky poloviční (tj. 0,5 % vstupní ceny). Další podpora nízkoemisní mobility spočívá v přeřazení zařízení sloužících pro dobíjení vozidel do druhé odpisové skupiny.

Dne 1. října 2022 nabyla účinnosti další novela zákona o daních z příjmů, **zákon č. 244/2022 Sb.**, která upravuje otázku **vybraných plastových výrobků**. Dle důvodové zprávy novela reaguje na nově navrhovaný zákon o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí, který upravuje kolektivní systém pro plnění povinností výrobců vybraných plastových výrobků. Tato koncepce se konkrétně promítá do rozšířeného znění § 19 odst. 1 písm. zc) zákona o daních z příjmů, které nově upravuje osvobození od daně z příjmů právnických osob v případě příspěvků výrobců podle zákona upravujícího omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí.

Nejdiskutovanější novelou zákona o daních z příjmů, účinnou od 1. ledna 2023, je novela provedená **zákonem č. 366/2022 Sb.** V oblasti daní z příjmů se novela významně dotýká dvou oblastí, a to konkrétně paušální daně u příjmů fyzických osob a dále tzv. daně z neočekávaných zisků v případě vybraných právnických osob. Pokud jde o **paušální daň**, dochází ke změně podmínek pro vstup do paušálního režimu, neboť se nově zavádí tři pásma paušálního režimu, která vycházejí z povahy činnosti a z výše rozhodných příjmů. Maximální výše příjmů se přitom navyšuje z 1 mil. Kč na dvojnásobek. Očekává se nabobtnání paušálního režimu o cca 40 tisíc nových poplatníků. Jak shrnuje důvodová zpráva, paušální zálohy pro první pásmo se nemění, zatímco paušální zálohy pro druhé a třetí pásmo jsou vyšší, přičemž pro veřejná pojistná jsou stanoveny v pevné částce, tedy nejsou navázané na minimální pojistná podle příslušných zákonů, a odpovídají částkám na spodním okraji intervalu příjmů daného pásma. Podmínkou pro to, aby byla daň poplatníka rovna paušální dani, je vždy splnění dalších podmínek pro určité pásmo paušálního režimu. Nově se pro poplatníky zavádí další administrativní zjednodušení spočívající v tom, že nově bude možné podat tzv. společné oznámení i v případě ukončení paušálního režimu. V návaznosti na covidovou legislativu dochází k prodloužení podmínek tzv. mimořádných odpisů, jež nově dopadají na majetek pořízený v letech 2022 nebo 2023, který spadá pod 1. nebo 2. odpisovou skupinu. Pozměňovacím návrhem k předmětné novele došlo dále k přijetí fakticky nové daně (legislativně je windfall tax uchopena jako daň v dani), a to **tzv. daně z neočekávaných zisků (windfall tax)** nově upravené v § 17c a násl. zákona o daních z příjmů. O windfall tax toho bylo v posledních dvou měsících roku 2022 mnoho řečeno a v rámci omezeného prostoru nelze postihnout veškeré aspekty této nové daně. U části dotčených poplatníků daně z příjmů právnických osob je windfall tax vyústěním promítnutí unijního Nařízení Rady (EU) 2022/1854, o intervenci v mimořádné situaci s cílem řešit vysoké ceny energie. U části dotčených subjektů jde pak ryze o tuzemský koncept. Windfall tax konkrétně dopadne na oblasti výroby a obchodu s energiemi, bankovníctví, petrolejářství a těžby a zpracování fosilních paliv. Principem windfall tax je podrobit nadměrné zisky (resp. příjmy) v budoucích třech zdaňovacích obdobích novému 60% zdanění vedle standardní daně z příjmů právnických osob. Základem windfall tax je rozdíl mezi tzv. srovnávaným základem daně a tzv. průměrem upravených srovnávacích základů daně. Pokud jde o splatnost windfall tax, vychází se, obdobně jako u daně z příjmů právnických osob, ze zálohové splatnosti.

Úzkou vazbu na daň z příjmů má dále problematika elektronické evidence tržeb (EET). Dne 15. prosince 2022 byl projednán návrh zákona zrušujícího EET, jenž byl obratem prezidentem podepsán a ve Sbírce zákonů vyšel pod **č. 458/2022 Sb.** Ke zrušení EET tak dochází k 1. lednu 2023. V souvislosti se zrušením EET dojde k promítnutí nezbytných změn v zákoně o daních z příjmů (jedná se primárně o rušení obsoletních ustanovení upravujících dopady rovněž rušené úctenkové loterie).

K 1. červenci 2023 nabývá účinnosti novela zákona o daních z příjmů, publikovaná již v roce 2021 pod **č. 284/2021 Sb.** Jedná se přitom o novelu doprovázející nový stavební zákon. Uvedená novela má za cíl pouze terminologicky provázat § 38l zákona o daních z příjmů s koncepcí nového stavebního zákona.

JUDr. Roman Vybíral, Ph.D.